

чення іноземних інвестицій, рятування України від ярлика «пострадянської країни», полегшить вступ у ЄС. Російська агресія проти України, анексія Криму, спалах сепаратизму, інспірований Росією на Донбасі, різко змінив суспільні настрої в українському суспільстві щодо необхідності вступу України до НАТО. Разом з тим ці обставини зробили явними для багатьох як в політикумі, так і в громадських кругах країн НАТО всю складність і серйозність можливості інтеграції України в НАТО. Зважаючи на категоричну позицію Москви щодо українських перспектив вступу в НАТО, є відчутна можливість спроб позаукраїнських домовленостей по лінії НАТО – Росія по блокуванню можливостей української інтеграції. Перед українським керівництвом, всім суспільством стоїть дуже масштабна задача максимізувати стратегічні переваги для України в цих складних геополітичних умовах. Як здається, вступ до НАТО слід розглядати не як самоціль. Розіграш варіанта можливої повної інтеграції перш за все це засіб досягнення стратегічної мети, а саме – забезпечення надійного рівня безпеки, територіальної цілісності і захисту суверенітету. Чим ближче Україна наблизиться до готовності до Північноатлантичної інтеграції, тим сильнішою буде виглядати її позиція в напрямку досягнення власної безпеки.

1. Интеграция Украины в ЕС и НАТО является возвращением в Европу. URL: http://www.ua.rian.ru/ukraine_news/20080718/77965927.html

2. Недостатки членства в НАТО. URL: <http://ukraine-nato.ukrinform.ua/ru/nato/imperfection/>

3. Преимущества вступления в НАТО. URL: http://www.lukyanchenko.donetsk.ua/forum/forum_read.php?f=26&id=26440

4. Волчук Р. Украина и Европейский Союз. URL: <http://www.voanews.com/russian/archive/2005-12/2005-12-26-voa6.cfm>

Філянiна Людмила Анатолiївна,
доцент кафедри теорiї
та iсторiї держави i права
Днiпропетровського державного
унiверситету внутрiшнiх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН НАТО – УКРАЇНА

Осмилення проблеми війни та миру, співвідношення права і сили у міжнародних відносинах цікавило людство майже з часів заснування перших держав. Однією зі спроб держав вирішити питання забезпечення міжнародного миру та безпеки було скликання Першої гаазької конференції миру в 1899 р., на якій вперше, застосовуючи можливості багатосторонньої дипломатії, держави намагалися пов'язати питання масового роззброєння із проблемою забезпечення миру. Але, на жаль, дана конференція не досягала своєї

мети.

Особливого значення в цьому питанні набула перша в історії міжнародна організація – Ліга Націй, котра внесла суттєві корективи в систему міжнародних відносин. Організація спробувала замінити практику створення військово-політичних союзів держав системою забезпечення колективної безпеки. Статут Ліги Націй обмежував право держав-учасниць на війну, передбачав застосування санкцій до держав, що вступили у війну, порушуючи його приписи, та став фундаментом у формуванні принципу незастосування сили та заборони агресивної війни. Необхідно зауважити, що ні в теорії, ні в практиці міжнародних відносин сьогодні не існує єдиної концепції безпеки. В літературі виділяють декілька її різновидів, а саме: «загальна безпека», «глобальна безпека», «національна безпека», «міжнародна безпека». Будь-яка з них охоплює комплекс соціальних відносин, має історичні й правові витоки. Питання міжнародної безпеки пов'язані із підготовкою, впровадженням та реалізацією політико-правових засобів попередження війн та збройних конфліктів, підтримання або поновлення міжнародного миру. Міжнародна безпека – складне політико-правове поняття, що має конкретно-історичний характер.

Закінчення «холодної війни» ознаменувалось розпадом Організації Варшавського договору, і для України виникла можливість заручитися міжнародною підтримкою задля забезпечення безпеки від зовнішнього втручання. Тобто з набуттям незалежності наша держава отримала шанс стати учасницею однієї з військово-політичних міжнародних організацій, котра впродовж тривалого часу проводить активну роботу щодо гарантування миру і безпеки на міжнародній арені – Організації Північноатлантичного договору – НАТО. У 1994 р. Україна підписує рамковий документ «Партнерство заради миру», в якому беруть участь держави, котрі отримали запрошення від Північноатлантичної Ради. Метою даної програми є посилення безпеки і стабільності в усій Європі, розширення та активізація політичного і військового співробітництва. Згодом, у 1997 р. одним із національних інтересів у зовнішньополітичній діяльності визначається розвиток стратегічного партнерства з НАТО, дотримуючись загальноновизнаних принципів міжнародного права та принципів, визначених у Хартії про особливе партнерство між Україною і Організацією Північноатлантичного договору. Створюється Комісія НАТО – Україна (КНУ). З часом спостерігається поглиблення взаємовигідного співробітництва, і Україна бере найактивнішу участь в усіх операціях і місіях під керівництвом НАТО. Пріоритет в роботі НАТО – Україна віддається підтримці усесторонніх реформ у сфері оборони і безпеки та зміцнення забезпечення самооборони.

Сьогодення диктує нові горизонти співробітництва НАТО – Україна. Багатовекторність розвитку та міжнародна невизначеність України призвели до конфлікту з Росією: анексія Кримського півострова, збройний конфлікт на Сході України. Після неприкритої політичної і військової агресії зі сторони Росії стосовно нашої держави Президент України своїм указом від 24.09.2014 року запроваджує у дію рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо захисту України та зміцнення її обороноз-

датності», тим самим визначивши пріоритетні напрямки співробітництва у зовнішньополітичній діяльності на наступні роки з подальшим розширенням стратегічного партнерства з США, Європейським Союзом та НАТО. Водночас, у грудні 2014 р. Верховна Рада України приймає рішення про відмову України від позаблокового статусу, котрий був проголошений у Декларації про державний суверенітет: стати у майбутньому постійно нейтральною державою, яка не бере участі у військових блоках. Така відмова була обумовлена її неефективністю щодо забезпечення держави від зовнішньої політичної та військової агресії. Після внесення змін до законів України «Про основи національної безпеки України» і «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» наша держава поновила курс на євроінтеграцію з майбутнім приєднанням до Європейського Союзу і Організації Північноатлантичного договору.

Отже, російсько-український конфлікт показав міжнародному співтовариству неефективність міжнародних гарантій безпеки та територіальної цілісності України, визначених у Договорі про колективну безпеку 1992 р., Будапештському меморандумі 1994 р. та інших договорах. Так, наприклад, у Меморандумі про гарантії безпеки 1994 р. США, Росія, Великобританія надали Україні гарантії її суверенітету і безпеки, а саме: поважати незалежність, суверенітет та існуючі кордони України, утримуватися від погрози силою або її застосування проти територіальної цілісності та політичної незалежності України.

Тобто прагнення України до приєднання до Північноатлантичного договору обумовлено необхідністю підвищення ефективності, координації систем комплексної міждержавної безпеки і оборони задля збереження миру, запровадження стандартів НАТО у Збройних Силах України.

Христов Олександр Леонідович,
доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВСТУПУ УКРАЇНИ В НАТО

Нещодавно затверджена військова доктрина передбачає відновлення курсу в НАТО: Україна повинна до 2020 року забезпечити повну сумісність своїх збройних сил з силами країн-членів НАТО. «Через цей документ червоною ниткою проходить тема євроатлантичної інтеграції, необхідність приведення оборонно-військової системи нашої країни у відповідність до стандартів Північноатлантичного альянсу, досягнення критеріїв членства. До 2020-го р. треба забезпечити повну сумісність ВСУ з відповідними силами держав-членів НАТО» [1].